

Л.М. Рощаховська

Кіровоградський юридичний інститут

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАХИСТ ЛЮДИНИ ВІД БІОЛОГІЧНИХ НОСІЇВ СМЕРТІ (XIII РОЗДІЛ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ ККУ)

Внаслідок погіршення у транснаціональних масштабах криміногенної ситуації за земній кулі виникла загроза поширення біологічних збудників хвороб людини. Щоб запобігти цьому ще 26 травня 1975 р. була прийнята Конвенція про заборону розробки, виробництва та нагромадження запасів біологічної і токсичної зброї та про їх знищення. Кожна держава-учасниця цієї Конвенції, в тому числі й Україна, зобов'язалися не виробляти, не розробляти (або якимось іншим шляхом) біологічні агенти чи токсини, яким би не було їх походження. На виконання цих зобов'язань з'явилась ст. 333 ККУ, яка встановила кримінальну відповідальність за незаконне вивезення за межі України сировини, матеріалів, обладнання, технологій для створення зброї, а також військової та спеціальної техніки. Ст. 326 – відповідальність за порушення правил з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Зворотної сили ці статті не мають.

Положення про порядок контролю за експортом, імпортом та транзитом товару хімічної, біологічної та токсичної зброї містяться в постанові Кабінету міністрів України від 22 квітня 1997 р. № 384.

Питання про ліцензування, контроль за якістю та ефективністю, а також правильне застосування медичних препаратів містяться в наступних нормативних актах: ст. 13 ЗУ “Про захист населення від інфекційних хвороб” (спеціальний уповноважений центр органів виконавчої влади з питань охорони здоров'я); інструкція “Про порядок видачі суб'єктам підприємницької діяльності спеціальних дозволів на виготовлення і оптову реалізацію медикаментів” (Наказ ліцензійної палати при Міністерстві економіки України та Державного комітету України з медичної та мікробіологічної промисловості від 6 липня 1996 р. № Л/П-19/69); наказ МОЗУ від 16 березня 1993 р. “Про організацію зберігання в аптечних закладах засобів та виробів медичного призначення”. Також існують й інші нормативні акти, що містять інформацію з приводу захисту людини від біологічних носіїв смерті.

Висновок: захист людини від біологічних носіїв смерті в нашій країні здійснюється за допомогою різних попереджувачих чинників, що містяться в різного роду нормативних актах, за порушення яких передбачена відповідальність. Щодо, безпосередньо, кримінальної відповідальності, то ст. 333 ККУ містить кримінальну відповідальність за незаконне вивезення за межі України сировини, матеріалів, обладнання, технологій для створення зброї, а також військової

та спеціальної техніки, ст. 326 – відповідальність за порушення правил з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р.
3. Конвенція про заборону розробки, виробництва та нагромадження запасів біологічної і токсичної зброї та про їх знищення від 26 травня 1975 р.

М.С. Чикалова

Українська академія банківської справи НБУ

ТРАНСПЛАНТАЦІЯ ОРГАНІВ ТА ІНШИХ АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Україна посідає друге місце в Європі після Молдови серед “чорних експортерів” людських органів. Законодавці та лікарі хочуть лібералізувати Закон про трансплантацію, вважаючи, що це врятує більше людських життів.

Спростити юридичну процедуру вилучення внутрішніх органів для пересадки хворим у парламенті намагаються вже чотири роки, нарікаючи на ст. 16 Закону “Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини”, ухваленого ВР у серпні 1999 р. Згідно з цією нормою, вилучення органів чи тканин для трансплантації у померлого забороняється, якщо він за життя висловив незгоду бути донором або якщо проти виступають родичі небіжчика. Експерти стверджують, що здебільшого наші співвітчизники не схильні за життя юридично опікуватися майбутньою “долею” частин власного організму. У разі ж загибелі потенційного донора швидко вмовити його рідних віддати органи якомусь хворому практично неможливо. Лікарі навіть не зважуються звертатися з таким проханням до вбитих горем родичів. Тим часом довго чекати згоди не можна: потрібний орган має бути вилучений і пересаджений хворому за лічені години після смерті донора.

Прихильники лібералізації юридичної процедури вилучення органів у загиблих апелюють до того, що зміни до проблемної статті закону дозволять урятувати життя тисячам хворих українців, які без пересадки здорового органу приречені на неминучу смерть. Автор останнього законопроекту про зміни до трансплантаційного закону Тетяна Бахтеева (фракція “Регіони України”, Комітет ВР з охорони здоров’я) звертає увагу на те, що в країні щороку в черзі на трансплантацію нирок стоять 2500, печінки – 1500, серця – 1000, кісткового мозку – 600 хворих. Багато з них цей рік не переживають. На думку